

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«УПРАВЛІННЯ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА»

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	07 Управління та адміністрування
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	073 Менеджмент
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Другий (магістерський)
ФАКУЛЬТЕТ	Економічний

Управління потенціалом підприємства. Робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» / Розробник Н. В. Коваль. Біла Церква: БНАУ, 2024.

Розробник: Коваль Н. В., канд. екон. наук, доцент.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри менеджменту
(Протокол № 10 від 03.07.2024 р.)

Завідувач кафедри менеджменту,
д-р екон. наук, професор

Ю. С. Гринчук

Гарант ОП «Менеджмент»,
д-р екон. наук, професор

Ю. С. Гринчук

Схвалено групою зі змісту та якості освіти економічного факультету
(Протокол № 8 від 09.07.2024 р.)

Голова групи зі змісту та якості освіти економічного факультету
д-р екон. наук, професор

І. М. Паска

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	5
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
5. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ	8
6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	9
6.1. Лекції	9
6.2. Практичні заняття	11
6.3. Самостійна робота	12
6.4. Орієнтовна тематика індивідуальних та групових завдань	14
7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	14
8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	15
9. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ	15
10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	15
11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	17
12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	17

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2024-2025 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Управління потенціалом підприємства» для денної форми навчання виділено всього 120 академічних годин (4 кредити ECTS), у т.ч. аудиторних – 30 годин (лекції – 20, практичні заняття – 10), самостійна робота студентів – 90 годин.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 4	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Обов'язкова	
Змістових модулів – 2	Спеціальність: 073 «Менеджмент»	<i>Рік підготовки:</i>	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – есе, критичний огляд наукових публікацій, мінілекція		2-й	2-й
Загальна кількість академічних годин – 120		<i>Семестр</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 9.		3-й	3-й
		<i>Лекції</i>	
	Другий (магістерський) рівень вищої освіти	20 год.	4 год.
		<i>Практичні</i>	
		10 год.	2 год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		90 год.	114 год.
		Підсумковий контроль: іспит	

Метою вивчення дисципліни є формування системи теоретичних і прикладних знань про методи та процеси управління формуванням, функціонуванням і розвитком потенціалу підприємства як збалансованої соціально-економічної системи.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Обов'язкова навчальна дисципліна «Управління потенціалом підприємства» базується на знаннях таких дисциплін як «Менеджмент», «Операційний менеджмент», «Логістика», «Менеджмент персоналу», «Стратегічний менеджмент», «Економіка підприємства», «Аналіз господарської діяльності», «Методи обробки інформації та прогнозування», «Менеджмент організацій», «Програмне забезпечення та інформаційні системи в менеджменті», «Стратегічний аналіз», «Креативний менеджмент», які вивчалися здобувачами на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях вищої освіти.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення дисципліни «Управління потенціалом підприємства» має забезпечити набуття здобувачами вищої освіти наступних загальних та спеціальних компетентностей:

ЗК3. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;

ЗК4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;

СК1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів;

СК4. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації;

СК7. Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість;

СК9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію;

СК10. Здатність до управління організацією та її розвитком.

Результати навчання відповідно до ОП «Менеджмент» другого (магістерського) рівня вищої освіти	Результати навчання з дисципліни «Управління потенціалом підприємства»
ПРН 1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах.	РН 1.1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління формуванням, розвитком, конкурентоспроможністю потенціалу підприємства в непередбачуваних умовах. РН 1.2. Вміння діагностувати та оцінювати потенціал підприємства в умовах ринкової економіки.
ПРН 3. Проектувати ефективні системи управління організаціями.	РН 3.1. Знання видів й типів організаційних структур управління, принципів їх побудови та умов ефективного застосування, використання набутих знань в процесі побудови організаційних структур управління підприємствами.

	<p>РН 3.2. Вміння обґрунтовувати і використовувати механізми запобігання кризі й антикризового управління суб'єктами господарювання.</p> <p>РН 3.3. Знати особливості інноваційного відтворення потенціалу підприємства, використовувати принципи та методи управління нововведеннями.</p>
<p>ПРН 6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність.</p>	<p>РН 6.1. Знання порядку та методики проведення економічного аналізу функціональних елементів потенціалу підприємства для обґрунтування управлінських рішень.</p> <p>РН 6.2. Знання теоретичних, методологічних, організаційних та правових аспектів антикризового управління потенціалом підприємства.</p> <p>РН 6.3. Вміння застосовувати новітні підходи до управління формуванням, розвитком, конкурентоспроможністю потенціалу підприємства, результативністю його використання за сучасними соціально-економічними критеріями.</p>
<p>ПРН 12. Вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом).</p>	<p>РН 12.1. Знання переваг та недоліків централізованих та децентралізованих організацій.</p> <p>РН 12.2. Вміння делегувати частину своїх повноважень на нижчі рівні управління в процесі проектування організації.</p>
<p>ПРН 13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу).</p>	<p>РН 13.1. Знання особливостей інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення організації, вміння використовувати сучасні технології управління потенціалом підприємства як складною виробничою системою.</p>

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «УПРАВЛІННЯ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА»

Змістовий модуль 1. Економічна природа управління потенціалом підприємства

Тема 1.1. Потенціал підприємства (ПП): сутність, структура, видова класифікація. Системи та види управління ПП.

Тема 1.2. Основи управління формуванням і розвитком ПП. Оптимізація структури ПП.

Тема 1.3. Парадигма управління ПП за вартісними критеріями.

Тема 1.4. Інформаційне забезпечення і сучасні технології управління складними виробничими системами.

Тема 1.5. Управління матеріально-технічним ПП.

Тема 1.6. Система управління використанням і формуванням трудового потенціалу.

Змістовий модуль 2. Особливості управління потенціалом підприємства в сучасних умовах

Тема 2.1. Управління потенціалом конкурентоспроможності підприємства.

Тема 2.2. Система антикризового управління ПП. Механізми та інструменти протидії кризовим процесам.

Тема 2.3. Управління результативністю використання ПП.

Тема 2.4. Проєктування систем управління ПП.

Тема 2.5. Особливості інноваційного відтворення ПП.

Тема 2.6. Організаційно-економічне забезпечення вдосконалення і впровадження систем управління ПП.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
		л	п	ср		л	п	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9
<i>Змістовий модуль 1.</i>								
Економічна природа управління потенціалом підприємства								
Тема 1.1. ПП: сутність, структура, видова класифікація. Системи та види управління ПП	10	2	1	7	10	1	-	9
Тема 1.2. Основи управління формуванням і розвитком ПП. Оптимізація структури ПП	10	2	1	7	10	1	-	9
Тема 1.3. Парадигма управління ПП за вартісними критеріями	9	2	-	7	10	-	-	10
Тема 1.4. Інформаційне забезпечення і сучасні технології управління складними виробничими системами	9	-	-	9	10	-	-	10
Тема 1.5. Управління матеріально-технічним ПП	11	2	2	7	10	-	1	9
Тема 1.6. Система управління формуванням і використанням трудового потенціалу	11	2	2	7	10	-	1	9
Разом за змістовий модуль 1	60	10	6	44	60	2	2	56
<i>Змістовий модуль 2.</i>								
Особливості управління потенціалом підприємства в сучасних умовах								
Тема 2.1. Управління потенціалом конкурентоспроможності підприємства	11	2	-	9	10	1	-	9
Тема 2.2. Система антикризового управління ПП. Механізми та інструменти протидії кризовим процесам	11	2	2	7	10	1	-	9
Тема 2.3. Управління результативністю використання ПП	10	2	2	6	10	-	-	10
Тема 2.4. Проектування систем управління ПП	10	2	-	8	10	-	-	10
Тема 2.5. Особливості інноваційного відтворення ПП	9	2	-	7	10	-	-	10
Тема 2.6. Організаційно-економічне забезпечення вдосконалення і впровадження систем управління ПП	9	-	-	9	10	-	-	10
Разом за змістовий модуль 2	60	10	4	46	60	2	0	58
Усього годин	120	20	10	90	120	4	2	114

Примітка: л – лекції, п – практичні заняття, ср – самостійна робота студентів.

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Лекції

Тема і зміст лекції	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1. Економічна природа управління потенціалом підприємства</i>	
<p>1.1. Потенціал підприємства: сутність, структура, видова класифікація. Системи та види управління потенціалом підприємства</p> <p>Опис навчальної дисципліни: цілей, змісту, очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання. Принципи академічної доброчесності.</p> <p>Потенціал підприємства як економічна категорія. Структура потенціалу підприємства. Видова класифікація потенціалу підприємства. Управління потенціалом підприємства: сутність та методи. Системи та види управління потенціалом підприємства. Сучасні підходи до управління потенціалом підприємства.</p>	2
<p>1.2. Основи управління формуванням і розвитком потенціалу підприємства. Оптимізація структури потенціалу підприємства</p> <p>Поняття формування потенціалу підприємства, системні характеристики потенціалу. Принципи формування та реформування потенціалу підприємства. Підходи до формування потенціалу нового та реформування існуючого носія. Ефект синергії та оптимізація структури потенціалу підприємства. Сучасні тенденції зміни й оптимізації структури потенціалу підприємств. Внутрішні та зовнішні обмеження процесу формування та реформування носія і його потенціалу.</p>	2
<p>1.3. Парадигма управління потенціалом за вартісними критеріями</p> <p>Поняття вартості та необхідність об'єктивної оцінки вартості підприємства в умовах ринку. Види вартості, їх зміст та доцільність використання. Сутність діагностики та оцінювання об'єкта – носія потенціалу. Принципи оцінки потенціалу підприємства. Методи оцінювання вартості майна та придатність їх для цілей оцінювання підприємства на основі визначення його потенціалу. Чинники, що впливають на вартість об'єкта. Концепція управління вартістю підприємства.</p>	2
<p>1.5. Управління матеріально-технічним ПП</p> <p>Поняття та складові матеріально-технічного потенціалу підприємства. Управління техніко-технологічним потенціалом підприємства. Матеріально-технічне забезпечення, його форми, функції та завдання. Управління матеріально-технічними запасами організації. Управління матеріальними потоками підприємства.</p>	2

Сучасні логістичні концепції в управлінні матеріально-технічним потенціалом. Аналіз використання матеріально-технічного потенціалу.	
1.6. Система управління формуванням і використанням трудового потенціалу Потенціал трудових ресурсів: сутність, показники оцінки. Управління формуванням потенціалу трудових ресурсів. Діагностика кадрового та трудового потенціалу, її мета та методи. Управління використанням потенціалу трудових ресурсів.	2
Разом за змістовий модуль 1	10
<i>Змістовий модуль 2. Особливості управління потенціалом підприємства в сучасних умовах</i>	
2.1. Управління потенціалом конкурентоспроможності підприємства Теорія конкуренції, модель п'яти конкурентних сил М. Портера. Потенціал конкурентоспроможності підприємства: сутність, відмінність від традиційної «конкурентоспроможності підприємства». Методи оцінки конкурентоспроможності та потенціалу конкурентоспроможності підприємства. Процес оцінки конкурентоспроможності та потенціалу конкурентоспроможності підприємства. Шляхи забезпечення конкурентних переваг підприємства. Залежність стратегії конкурентної боротьби від рівня розвитку потенціалу підприємства.	2
2.2. Система антикризового управління потенціалом підприємства. Механізми й інструменти протидії кризовим процесам. Кризи: поняття, причини, індикатори, наслідки, види. Фази життєвого циклу підприємства та загрози виникнення кризової ситуації. Діагностика кризового стану підприємства. Антикризове управління, його сутність. Технологія антикризового управління. Впровадження екологічного менеджменту в систему управління підприємств.	2
2.3. Управління результативністю використання потенціалу підприємства Поняття результативності використання потенціалу підприємства. Особливості оцінювання результативності використання потенціалу підприємства як складної ієрархічної системи. Управління результативністю використання потенціалу підприємства.	2
2.4. Проектування систем управління ІІІ Проектування організацій. Принципи побудови організаційної структури управління. Формування підрозділів організації, централізація і децентралізація. Чинники, що впливають на побудову організаційних структур управління. Види й типи організаційних структур управління та умови їх ефективного	2

застосування. Підвищення ефективності управління потенціалом підприємства.	
2.5. Особливості інноваційного відтворення потенціалу підприємства Місце інновацій у розвитку підприємства. Інноваційний потенціал підприємства. Головні принципи управління інноваціями та теорія відкритих інновацій Г. Чесбро. Основні методи інноваційного відтворення потенціалу підприємства.	2
Разом за змістовий модуль 2	10
Всього	20

6.2. Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1. Економічна природа управління потенціалом підприємства</i>		
1	Розв'язування задач з використанням алгоритму графоаналітичного методу оцінки потенціалу підприємства «Квадрат потенціалу». Розв'язування задач з використанням методики вартісної оцінки розміру складових елементів потенціалу підприємства при його формуванні.	2
2	Розв'язування задач на визначення економічно оптимального розміру замовлення; оптимальної кількості зарезервованих одиниць, кількості замовлень на рік; часу між замовленнями, точки замовлення. Класифікація запасів.	2
3	Розв'язування задач з оцінки потенціалу трудових ресурсів підприємства.	2
Разом за змістовий модуль 1		6
<i>Змістовий модуль 2. Особливості управління потенціалом підприємства в сучасних умовах</i>		
4	Прогнозування банкрутства та розробка заходів антикризового управління підприємством.	2
5	Розв'язування задач та ситуаційних завдань на визначення результативності використання потенціалу підприємства.	2
Разом за змістовий модуль 2		4
Всього		10

6.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
Змістовий модуль 1. Економічна природа управління потенціалом підприємства		
1	Загальнонаукова сутність терміна «потенціал» та еволюція його визначення в економічних дослідженнях. Обґрунтування необхідності управління потенціалом підприємства.	7
2	Розбіжності при досягненні цільових орієнтирів розвитку потенціалу машино-, трудо-, матеріало- та енергодомінуючих підприємств. Галузеві особливості формування потенціалу підприємства (аналіз галузевої специфіки форми квадрата потенціалу підприємства).	7
3	Шляхи створення вартості: раціоналізація та зростання. Основні фактори, які можуть впливати на витрати будь-якої ланки «виробництво-витрати». Ланцюг вартості компанії (ланцюг вартості виробництва та переробки зерна). Побудувати ланцюг вартості підприємства, на якому проходили практику, сформулювати пропозиції для його вдосконалення.	7
4	Інформаційне забезпечення системи управління потенціалом підприємства. Внутрішньофірмова інформаційна система. Використання прикладних систем в управлінні потенціалом підприємства. Сканування і моніторинг як методи збору інформації про зовнішнє середовище підприємства, особливості і призначення даних методів. Автоматизація управління потенціалом підприємства.	9
5	Поняття та складові матеріально-технічного потенціалу підприємства. Управління техніко-технологічним потенціалом підприємства. Матеріально-технічне забезпечення, його форми, функції та завдання. Управління матеріально-технічними запасами організації. Управління матеріальними потоками підприємства. Аналіз використання матеріально-технічного потенціалу.	7
6	Потенціал трудових ресурсів: сутність, показники оцінки. Управління формуванням потенціалу трудових ресурсів. Діагностика кадрового та трудового потенціалу, її мета та методи. Управління використанням потенціалу трудових ресурсів.	7
Разом за змістовий модуль 1		44
Змістовий модуль 2. Особливості управління потенціалом підприємства в сучасних умовах		

7	Визначення ринкової позиції та обґрунтування оптимальної стратегії підприємства за допомогою SPACE-аналізу. Оцінювання потенціалу підприємства як в цілому, так і кожного його елементу (за наведеною методикою). Розробка задач та цілей, досягнення яких забезпечить підвищення рівня потенціалу підприємства. Визначення рівня потенціалу підприємства відносно конкурентів.	9
8	Методики прогнозування банкрутства. Розрахунок ймовірності настання банкрутства підприємства на основі фінансової звітності за різними методиками.	7
9	Аналіз матеріалів кейсів «Зміни у видавничому відділі» та «Перехід на процесну організацію. Ідентифікація критичних бізнес-процесів для початку трансформації підприємства».	6
10	Проектування організацій. Принципи побудови організаційної структури управління. Формування підрозділів організації, централізація і децентралізація. Чинники, що впливають на побудову організаційних структур управління. Види й типи організаційних структур управління та умови їх ефективного застосування. Підвищення ефективності управління потенціалом підприємства.	8
11	Аналіз кейсу «Інноваційна практика польських підприємств». Аналіз статті Коваль Н. В. «Інноваційний чинник розвитку молокопереробної промисловості», класифікація інновацій молокопереробних підприємств України.	7
12	Інвестиційна політика підприємства. Оцінювання ефективності інвестицій як один з найважливіших етапів управління реальними інвестиціями. Механізм забезпечення ефективності інвестицій. Економічна безпека підприємства: сутність, індикатори, загрози. Побудова системи економічної безпеки підприємства.	9
Разом за змістовий модуль 2		46
Всього годин		90

Примітка: У розрахунку годин на виконання самостійної роботи передбачено час на виконання індивідуального завдання.

6.4. Орієнтовна тематика індивідуальних та групових завдань

1. Система внутрішніх та зовнішніх факторів, що обмежують рівень потенціалу підприємства та рівень його використання.
2. Принципи формування та реформування потенціалу підприємства.
3. Галузеві особливості формування потенціалу підприємства.
4. Система управлінської інформації на підприємстві.

5. Управління матеріально-технічним потенціалом підприємства.
6. Етапи формування трудових ресурсів підприємства як носія потенціалу.
7. Діагностика кадрового потенціалу.
8. Управління потенціалом трудових ресурсів підприємства.
9. Потенціал конкурентоспроможності підприємства.
10. Управління потенціалом конкурентоспроможності як елемент загального менеджменту підприємства.
11. Характеристика криз в організації.
12. Антикризове управління: принципи, функції, стратегії.
13. Управління за результатами.
14. Підходи до оцінювання ефективності менеджменту.
15. Особливості різновидів структур управління.
16. Нові форми структури організації.
17. Основи реструктуризації управління: реорганізація, реінжиніринг.
18. Оцінка інноваційного потенціалу підприємства.
19. Формування стратегії науково-технічного розвитку на рівні організації.
20. Моделі поширення технологічних нововведень.
21. Стратегії вибору й організації зовнішніх каналів науково-технічного розвитку.
22. Управління інноваційним проектуванням.
23. Інвестиційна політика підприємства.
24. Показники ефективності інвестиційної діяльності.
25. Управління економічною безпекою підприємства.

Методичні вказівки до виконання індивідуальних завдань розміщені у системі Moodle.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час лекційного курсу застосовуються презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint, дискусійне обговорення проблемних питань. Практичні заняття проводяться у вигляді семінарів-практикумів з аналізом нормативно-правових актів, що регулюють діяльність підприємств (організацій), виконанням ситуаційних та розрахункових завдань – індивідуальних та в мінігрупах. Для аналізу використовується реальна документація підприємств та організацій.

При виконанні самостійної роботи та ІНДЗ використовується дослідницький метод та його прийоми: доказу, аргументації, систематизації, узагальнення, визначення причин недоліків, аналіз підсумків роботи, коригування дій для досягнення мети.

Самостійна робота передбачає опрацювання додаткових джерел літератури; інформації з інтернет-сайтів за відповідними темами, посилання на які розміщено в системі Moodle.

У разі дистанційного і змішаного навчання використовуються навчальна платформа Moodle Білоцерківського НАУ, онлайн-платформи ZOOM, Microsoft Team, Google Meet, електронна пошта, мобільні додатки Viber, Telegram.

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Успішність студента оцінюється шляхом проведення поточного, модульного та підсумкового контролю.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться в усній та письмовій формі.

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення лекційних та практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента протягом семестру щодо вивчення програмного матеріалу дисципліни;
- виконання завдань на практичних заняттях;
- виконання індивідуальних та самостійних завдань.

Модульний контроль рівня знань передбачає виявлення рівня опанування студентом матеріалу змістового модуля та вміння застосувати теоретичні знання для вирішення практичної ситуації.

Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам у журнал академічної групи та електронний журнал після кожного контрольного заходу.

Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі іспиту.

9. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ

Оцінка за лекційне заняття виставляється за активність студента в дискусії.

Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані розрахункові та ситуаційні завдання, командні проекти, зроблені доповіді, презентації, есе, критичні огляди наукових публікацій, активність під час дискусій.

Під час модульного контролю засобом оцінювання є письмова контрольна робота.

Контроль здійснюється за трьома складовими: лекційною (теоретичною), практичною та самостійною роботою.

Під час підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою – «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання результатів навчання за чотирирівневою шкалою

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано завдання. Водночас здобувач вищої освіти має продемонструвати вміння аналізувати і оцінювати явища, факти і процеси, застосовувати наукові методи для аналізу конкретних ситуацій, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів, докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Добре»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано 75% завдань. Водночас здобувач вищої освіти виявляє вміння аналізувати і оцінювати явища, факти і події, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів та докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Задовільно»	Отримують за роботу, в якій правильно виконано 60% завдань. При цьому здобувач вищої освіти не виявив вміння аналізувати і оцінювати явища, факти та недостатньо обґрунтував твердження та висновки, недостатньо впевнено орієнтується у навчальному матеріалі.
«Незадовільно»	Отримують за роботу, в якій виконано менш як 60% завдань. При цьому здобувач вищої освіти демонструє невміння аналізувати явища, факти, події, робити самостійні висновки та їх обґрунтувати, що свідчить про те, що студент не оволодів програмним матеріалом.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою. Вона обчислюється як сума балів з поточного та модульного контролю.

Сума балів з поточного контролю визначається як середнє арифметичне значення (САЗ) всіх отриманих студентом оцінок за такою формулою:

$$БПК = \frac{САЗ \times \max ПК}{5},$$

де *БПК* – бали з поточного контролю; *САЗ* – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок (з точністю до 0,01); *max ПК* – максимально можлива кількість балів з поточного контролю.

Відсутність студента на занятті у формулі приймається як «0».

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C	Задовільно	
64–74	D		
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно (не зараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (не зараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

**Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти
за підсумкового контролю «іспит»**

Види робіт	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	ІНДЗ	Іспит	Загальний бал
Максимально можлива кількість балів	10	20	10	20	10	30	100

11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби:

1. Презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint.
2. Законодавчо-нормативні акти.
3. Звітність підприємств та організацій; зразки документації.
4. Методичні рекомендації до виконання практичних, індивідуальних завдань та самостійної роботи.

Технічні засоби:

1. ПК.
2. Мультимедійне обладнання.
3. Програмне забезпечення MS Windows, MS Office.
4. Система дистанційного навчання Moodle.

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Управління потенціалом підприємства : навч. посібник / укладач Н. В. Коваль. Біла Церква, 2018. 375 с.
2. Кузнецова Т. В., Красовська Ю. В., Подлевська О. М. Управління потенціалом підприємства : навч. посібник. Рівне: НУВГП, 2017. 196 с.
3. Березін О. В., Дуда С. Т., Міценко Н. Г. Управління потенціалом підприємства: навч. посіб. Львів: Магнолія 2006, 2011, 2017. 308 с.

Додаткова література

4. Верхоглядова Н. І., Коваленко Є. В. Аналіз підходів до визначення сутності потенціалу підприємства. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2016. Вип. 1. С. 26-32.
5. Вовкотруб Я. В., Коваль Н. В. Сучасні інструменти регіонального механізму екологічного менеджменту // *Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки: збірник тез міжнар. наук.-практ. конф. молодих науковців, аспірантів і здобувачів вищої освіти, 11-12 травня 2023 р., м. Рівне*. Рівне: НУВГП, 2023. С. 188-190.

6. Гончар О. І. Актуалізація управління потенціалом підприємства за умов євроінтеграції : моногр. Хмельницький: ХНУ, 2015. 333 с.
7. Грабчук О. М., Бовсуновська Г. С. Теоретичні аспекти управління потенціалом підприємства. *Управління розвитком*. 2016. № 4 (186). С. 150-155.
8. Гринчук Ю. С. Удосконалення формування та використання виробничо-ресурсного потенціалу аграрних підприємств. Біла Церква, 2014. 390 с.
9. Захаренко М. М. Теоретичні засади управління виробничим потенціалом підприємства. *Агросвіт*. 2018. №23. С. 59-65.
10. Касьянова Н. В., Солоха Д. В., Морева В.В., Белякова О. В., Балакай О. Б. Потенціал підприємства: формування та використання. К.: ЦУЛ, 2019. 248 с.
11. Квасницька Р. Структуризація потенціалу підприємства. *Вісник КНТЕУ*. 2017. № 1. С 73-82.
12. Коваль Н. Антикризове управління потенціалом підприємства. *Розвиток країн в умовах глобалізації: технологічні, економічні та екологічні проблеми*: матеріали II міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. 23-24 травня 2013 р. Тернопіль: Крок, 2013. С. 130-132.
13. Коваль Н. В. Вплив агресії російської федерації на потенціал трудових ресурсів України. *Аграрна освіта та наука: досягнення, роль, фактори росту. Стратегічні пріоритети розвитку економіки, фінансів, обліку, підприємництва та торгівлі, менеджменту, публічного управління в Україні та світі*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 26 жовтня 2023 р., м. Біла Церква. Біла Церква: БНАУ, 2023. С. 57-62.
14. Коваль Н. В. Інноваційний потенціал підприємства: сутність та структура. *Інноваційна економіка*. 2011. №7. С. 165-170.
15. Коваль Н. В. Міграційні процеси в сільській місцевості України: вплив на потенціал трудових ресурсів. *Продовольча безпека України в умовах війни і післявоєнного відновлення: глобальні та національні виміри. Міжнародний форум = Food security of Ukraine in the conditions of the war and post-war recovery: global and national dimensions. International forum* : доповіді учасників міжн. наук.-практ. конф. (м. Миколаїв, 30-31 травня 2024 р.) / Міністерство освіти і науки України ; Миколаївський національний аграрний університет. Миколаїв : МНАУ, 2024. С. 184-188. DOI: <https://doi.org/10.31521/978-617-7149-78-0-58>
16. Коваль Н. В. Особливості інноваційного відтворення потенціалу підприємства. *Роль інновацій у підвищенні наявного потенціалу країни*: матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 14-15 грудня 2011 р. Тернопіль: Тернопільський інститут агропромислового виробництва, Подільський державний аграрно-технічний університет, Тернопільський інститут соціальних та інформаційних технологій, Факультет аграрної економіки і менеджменту ТНЕУ, 2011. С. 293-295.
17. Коваль Н. В. Проблеми оцінювання інноваційного потенціалу підприємства. *Інноваційна економіка*. 2012. №1. С. 156-162.
18. Коваль Н. Управління результативністю використання потенціалу підприємства як складною ієрархічною системою. *Формування конкурентоспроможної економіки: теоретичні, методичні та практичні*

засади: матеріали II міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. 21-22 березня 2013 р. Тернопіль: Крок, 2013. С. 153-155.

19. Корбут К. Є. Управління трудовим потенціалом підприємства: мета, функції та методи. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wpcontent/uploads/2017/12/121.pdf>

20. Кулаковська Т. А., Цапенко Ю. О. Удосконалення методики визначення рівня виробничого потенціалу підприємства. *Причорноморські економічні студії*. 2017. Випуск 13-2. С. 103-107.

21. Маматова Л. Ш., Корнюк В. В. Теоретичні аспекти оцінки економічного потенціалу підприємства. *Вісник Приазовського Державного Технічного Університету. Серія: Економічні науки*. 2019. №37. С. 115-120.

22. Міценко Н. Г., Жовтовський Н. О. Потенціал підприємства як базис його сталого розвитку. *Вісник ЛКА : зб. наук. праць*. 2014. Вип. 46. С. 195-198. (Серія економічна).

23. Міценко Н. Г., Міщук А. І. Розвиток підприємства на основі інформаційного та інноваційного потенціалу. *Науковий вісник: зб. наук. праць. Науки: економіка, політологія, історія*. Одеса: ОНЕУ, 2016. № 4 (236). С. 191-204.

24. Рзаєв Г. І. Економічний потенціал підприємства та теоретичне обґрунтування напрямів його оцінки. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2014. № 3 (3). С. 145-149.

25. Сімчера О. Систематизація наукового забезпечення оцінювання трудового потенціалу. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2015. Вип. 2(13). С. 105-110.

26. Смолич Д. В., Тимошук І. В. Ресурсний потенціал підприємства: сутність, складові та модель управління в сучасних умовах господарювання. *Економічний простір*. 2020. №153. С. 75-82.

27. Ткаченко А. М., Бакута А. В. Управління трудовим потенціалом підприємства та підвищення ефективності його використання. *Вісник економічної науки України*. 2017. № 1 (32). С. 99-102.

28. Трейсі Б. Делегування & керування. Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2018. 128 с.

29. Фертас Н. Визначення сутності ресурсного потенціалу підприємства в сучасних умовах господарювання. *Підприємництво та інновації*. 2019. №10 С. 57-61.

30. Харун О. А. Оцінка трудового потенціалу промислового підприємства. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2014. Вип. 25. С. 92-97.

31. Хомяков В. І., Бакум І. В. Управління потенціалом підприємства. К.: Кондор. 2009. 400 с.

Адреси сайтів в INTERNET

1. Національна бібліотека України ім. В. Вернадського НАН України: <http://www.nbuv.gov.ua>

Періодичні видання (журнали, тижневики):

2. Актуальні проблеми економіки: <https://eco-science.net/issue/>

3. Економіка України: <https://journals.ua/business/ekonomika-ukrainy-ukrainskiy/>
4. Ефективна економіка: <http://www.economy.nayka.com.ua/>
5. Економіст: <http://ua-ekonomist.com/>
6. Проблеми економіки: <https://www.problecon.com/main/>
7. Бізнес-Інформ: <http://www.business-inform.net/main/>
8. Економіка та управління АПК: <https://econommeneg.btsau.edu.ua/>
9. Репозитарій Білоцерківського НАУ: <http://rep.btsau.edu.ua>